

Теменуга Стойкова, Мария Желязкова, Радослав Радев

СТОКОЗНАНИЕ НА ТЕКСТИЛНИТЕ И ОБУВНИТЕ СТОКИ

Ръководство за лабораторни упражнения

Доц. д-р Теменуга Стойкова,
доц. д-р Мария Желязкова,
ас. Радослав Радев

СТОКОЗНАНИЕ НА ТЕКСТИЛНИТЕ И ОБУВНИТЕ СТОКИ

Ръководство за лабораторни упражнения

2016

Издаелство „Наука и икономика“
Икономически университет - Варна

Тази книга или части от нея не могат да бъдат размножавани, разпространявани по електронен път и копирани без писменото разрешение на издателя.

© Теменуга Василева Стойкова, Мария Георгиева Желязкова, Радослав Светлинов Радев, автори, 2016.

© Издателство „Наука и икономика”, 2016.

ISBN 978-954-21-0898-6

Съдържание

Предговор	14
Глава първа	
ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТЕКСТИЛНИТЕ ВЛАКНА	15
1. Класификация и асортимент на текстилните влакна	15
1.1. Класификация на текстилните влакна.....	15
1.2. Асортимент и търговски наименования на текстилните влакна	18
2. Разпознаване на текстилните влакна	22
2.1. Органолептични методи за разпознаване на текстилните влакна	22
2.1.1. Определяне на цвета на текстилните влакна.....	22
2.1.2. Определяне на блясъка	23
2.1.3. Определяне на мириса.....	23
2.1.4. Определяне на разтегливостта и здравината.....	23
2.1.5. Определяне на еластичността на влакната.....	24
2.1.6. Определяне на мекотата и твърдостта на влакната	24
2.2. Инструментални методи за разпознаване на текстилните влакна ...	25
2.2.1. Разпознаване на текстилните влакна чрез микроскопски анализ	25
2.2.2. Разпознаване на текстилните влакна чрез проба на горене....	28
2.3. Разпознаване на текстилните влакна чрез химичен метод.....	30
2.3.1. Определяне на вида на дестилата.....	30
2.3.2. Определяне на устойчивостта на текстилните влакна на химични реагенти	31
2.4. Разпознаване на текстилните влакна чрез цветни реакции	33
3. Приемане и вземане на средна проба	34
4. Определяне на качествените показатели на текстилните влакна	35
4.1. Органолептичен метод за определяне на качествените показатели	35
4.2. Инструментални методи за определяне на качествените показатели	35
4.2.1. Определяне на дължината на влакната	35

4.2.2. Определяне на влажността на влакната.....	36
4.2.3. Определяне на кондиционната маса	37
4.2.4. Определяне на примесите	38
4.2.5. Определяне на степента на зрелост на памучните влакна.....	39
5. Окачествяване на текстилните влакна.....	40
5.1. Окачествяване на памучните влакна	40
5.2. Окачествяване на вълнените влакна.....	42
5.3. Окачествяване на ленените влакна.....	43
6. Опаковка, маркировка и съхранение на текстилните влакна	44
6.1. Опаковка на текстилните влакна	44
6.2. Маркировка на текстилните влакна	45

Глава втора

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПРЕЖДИТЕ И КОНЦИТЕ	46
1. Класификация и асортимент на преждите и конците	46
1.1. Класификация на преждите и конците.....	46
1.2. Асортимент на преждите и конците	47
2. Приемане и вземане на средна проба на преждите и конците.....	48
2.1. Приемане на преждите и конците.....	48
2.2. Вземане на средна проба на преждите и конците	48
3. Разпознаване на преждите и конците	49
3.1. Разпознаване на преждите и конците по вида на технологичната обработка.....	49
3.2. Разпознаване на преждите и конците чрез проба на горене	49
4. Определяне на качествените показатели на преждите и конците.....	51
4.1. Органолептични методи за определяне качествените показатели на преждите и конците	51
4.1.1. Визуална и осезателна оценка	51
4.2. Инструментални методи за определяне на качествените показатели на преждите и конците.....	53
4.2.1. Определяне на влажност и кондиционна маса.....	53
4.2.2. Определяне на линейната плътност	53
4.2.3. Определяне на броя на възлите в една конфекционна единица	58

4.2.4. Определяне на дължината на нишката в една конфекционна единица	58
4.2.5. Определяне на масата на една конфекционна единица.....	58
5. Окачествяване на прежди и конци	58
6. Опаковка и маркировка на преждите и конците.....	61

Глава трета

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТЪКАНИТЕ	63
1. Класификация и асортимент на тъканите.....	63
1.1. Класификация на тъканите	63
1.2. Асортимент на тъканите.....	65
2. Приемане на тъканите и вземане на средна проба.....	66
3. Разпознаване на тъканите.....	67
3.1. Разпознаване на памучни и памучен тип тъкани.....	67
3.2. Разпознаване на ленени и ленен тип тъкани	68
3.3. Разпознаване на вълнени и вълнен тип тъкани	68
3.4. Разпознаване на копринени и копринен тип тъкани.....	69
4. Определяне на качествените показатели на тъканите.....	70
4.1. Органолептични методи за определяне на качествените показатели на тъканите	70
4.1.1. Определяне на вида на тъканите	70
4.1.2. Определяне на лицевата страна на тъканите.....	70
4.1.3. Определяне на основните и вътъчни нишки на тъканите.....	71
4.1.4. Определяне на вида на сплитката на тъканите.....	72
4.1.5. Определяне на дефектите при тъканите	74
4.2. Инструментални методи за определяне на качествените показатели на тъканите	76
4.2.1. Определяне на размерните (геометричните) показатели на тъканите - дължина, широчина.....	76
4.2.2. Определяне на масата на тъканите.....	77
4.2.3. Определяне на дебелината (линейната плътност) на основните и вътъчните нишки.....	79
4.2.4. Определяне на гъстината (повърхностната плътност) на тъканите	79

4.2.5. Определяне на здравината на тъканите	81
4.2.6. Определяне на въздухопропускливостта на тъканите.....	82
4.2.7. Определяне на хигроскопичността на тъканите	83
4.2.8. Определяне на капилярността на тъканите	84
4.2.9. Определяне на изменението на линейните размери на тъканите след мокра обработка (свиваемост)	84
4.2.10. Определяне на ъгъла на възстановяване след смачкване на тъканите (мачкаемост)	86
4.2.11. Определяне на драпируемостта на тъканите	86
4.2.12. Определяне на устойчивостта на обагряне на тъканите	88
5. Окачествяване на тъканите	94
5.1. Окачествяване на памучни и памучен тип тъкани.....	97
5.2. Окачествяване на вълнени и вълнен тип тъкани.....	100
5.3. Окачествяване на копринени и копринен тип тъкани	104

Глава четвърта

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ГОТОВОТО ОБЛЕКЛО	107
1. Класификация и асортимент на готовото облекло	107
1.1. Класификация на готовото облекло.....	107
1.2. Асортимент на готовото облекло.....	108
2. Приемане и вземане на средна проба	109
2.1. Приемане на готовото облекло	109
2.2. Вземане на средна проба	110
3. Определяне на качествените показатели на готовото облекло	110
3.1. Органолептични методи за определяне на качествените показатели на готовото облекло	110
3.2. Инструментални методи за определяне на антропометричните показатели на човешката фигура	111
3.2.1. Определяне на типа на човешката фигура	111
3.2.2. Определяне на стойката (осанката) на човешката фигура	112
3.3. Определяне на линейните размери на готовото облекло	114
4. Окачествяване на готовото облекло.....	114
4.1. Оценка на качеството на готовото облекло по външен вид	115
4.2. Преценка за прилягане на готовото облекло към фигурата	115

4.3. Определяне на линейните размери на готовото облекло	116
4.4. Проверка на качеството на изработката на готовото облекло.....	117
4.5. Принципи за окачествяване на готовото облекло	118
4.5.1. Физико-механични показатели	118
4.5.2. Устойчивост на багрилата	118
4.5.3. Външен вид на готовото облекло и наличие на дефекти	118
4.6. Експертна оценка на готовото облекло	120
5. Изучаване на опаковката и маркировката на готовото облекло	122
5.1. Изучаване на опаковката на готовото облекло	122
5.2. Изучаване на маркировката на готовото облекло	122

Глава пета

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТРИКОТАЖНИТЕ СТОКИ	125
1. Класификация и асортимент на трикотажните стоки	125
1.1. Класификация на трикотажните стоки.....	125
1.2. Асортимент на трикотажните стоки.....	126
2. Приемане и вземане на средна проба	131
3. Определяне на качествените показатели на трикотажните стоки	132
3.1. Органолептични методи за определяне на качествените показатели на трикотажните стоки	132
3.1.1. Определяне на структурните показатели (елементи) на трикотажните плетки.....	132
3.1.2. Определяне на вида на трикотажната плетка.....	134
3.1.3. Определяне на лицевата и опаковата страна на трикотажните плетки.....	135
3.1.4. Определяне на наличието на дефекти при трикотажните стоки.....	136
3.2. Инструментални методи за определяне на качествените показатели на трикотажните стоки	137
3.2.1. Определяне на масата на трикотажните стоки.....	137
3.2.2. Определяне на дебелината на нишката (преждата) в трикотажните плетки (стоки).....	139
3.2.3. Определяне на плътността (гъстината) на трикотажните плетки (стоки).....	139

3.2.4. Определяне на изменението на размерите на трикотажните стоки	140
3.2.5. Определяне на разтегливостта на трикотажните стоки	141
3.2.6. Определяне на въздухопропускливостта на плетените платове	142
3.2.7. Определяне на устойчивостта на пилингообразуване на трикотажните стоки	142
3.2.8. Определяне на устойчивостта на обагряне на трикотажните стоки	143
4. Окачествяване на трикотажните стоки.....	143
4.1. Номенклатура на показателите за окачествяване на трикотажните стоки	143
4.2. Окачествяване на плетени платове.....	145
4.2.1. Окачествяване на плетени платове от памучни, изкуствени и синтетични влакнести материали	145
4.3. Окачествяване на готови трикотажни изделия (облекла).....	149
4.4. Окачествяване на чорапните изделия.....	151

Глава шеста

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ОБРАБОТЕНИТЕ КОЖИ	157
1. Класификация и асортимент на обработените кожи.....	157
1.1. Класификация на обработените кожи	157
1.2. Асортимент на обработените кожи	158
2. Приемане и вземане на средна проба	163
3. Разпознаване на обработените кожи.....	163
3.1. Разпознаване на кожите по външен вид и технологична обработка	163
3.2. Разпознаване на произхода на кожите по текстура.....	166
4. Определяне на качеството на обработените кожи.....	167
4.1. Органолептичен метод за определяне на качеството на кожите	167
4.1.1. Определяне на вида на продъбването	167
4.1.2. Определяне на вида на дефектите	169
4.2. Инструментални методи за определяне на качеството на кожите....	171
4.2.1. Определяне на съдържанието на влага	171
4.2.2. Определяне на съдържанието на пепел	171

4.2.3. Определяне на вида на продъбване на кожата чрез проба на горене и по химичен метод.....	172
4.2.4. Определяне на степента на продъбване на кожата.....	173
4.2.5. Определяне на коефициента на продъбване	173
4.2.6. Определяне на устойчивостта на лицевия слой.....	174
4.2.7. Определяне на трайността на оцветяването на обработените кожи.....	175
4.2.8. Определяне на водоустойчивостта на кожата.....	176
4.2.9. Определяне на температурата на изменение (сваряване) на кожата.....	178
4.2.10. Определяне на изменението на размерите на изкуствената кожа	178
5. Окачествяване на обработените кожи	180
6. Опаковка, маркировка и съхранение на кожата	181

Глава седма

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ОБУВНИТЕ СТОКИ	183
1. Класификация на кожените обувки	183
2. Асортимент на кожените обувки.....	187
2.1. Характеристика на кожените обувки по вид и разновидност	189
2.2. Характеристика на кожените обувки по вид на материалите, използвани за лицевата, ходилната и подплатната част на обувките	190
2.3. Характеристика на кожените обувки по полово възрастов признак	196
3. Приемане и вземане на средна проба	196
4. Определяне на качеството на кожените обувки.....	197
4.1. Органолептичен метод за определяне на качеството на обувките....	197
4.2. Инструментални методи за определяне на качеството на обувките	198
5. Окачествяване на обувките.....	200
5.1. Окачествяване на обувките по физико-механични показатели.....	201
5.2. Окачествяване на обувките по налични дефекти	202
5.3. Експертна оценка на кожените обувки.....	204
6. Опаковка и маркировка на обувките.....	205

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПАРФЮМЕРИЙНИТЕ СТОКИ	209
1. Класификация и асортимент	209
2. Приемане на парфюмерийните стоки и вземане на средна проба	212
2.1. Приемане на парфюмерийните стоки	212
2.2. Вземане на средна проба	213
3. Определяне на качествените показатели на парфюмерийните стоки ...	214
3.1. Органолептични методи за определяне на качествените показатели на парфюмерийните стоки	214
3.1.1. Определяне на външния вид на парфюмерийните стоки.....	214
3.1.2. Определяне на цвета	214
3.1.3. Определяне на мириса (аромата).....	214
3.1.4. Определяне на прозрачността на парфюмерийните стоки ...	215
3.1.5. Определяне на наличие на петно върху плат	215
3.1.6. Определяне на трайността на аромата на течните парфюмерийни стоки	216
3.1.7. Определяне на трайността на аромата на твърдите парфюмерийни стоки	216
3.2. Инструментални методи за определяне на качествените показатели на парфюмерийните стоки	217
3.2.1. Определяне на плътността с пикнометър.....	217
3.2.2. Определяне на рефракционното число	218
3.2.3. Определяне на спиртния градус	218
3.2.4. Определяне на реакцията на продукта (pH)	218
3.2.5. Определяне на съдържанието на парфюмената композиция	219
3.2.6. Определяне на съдържанието на метилов алкохол.....	220
3.2.7. Определяне на съдържанието на алкохол и летливи съставки в освежителни кърпички	220
3.2.8. Изпитване за херметичност на освежителни кърпички	220
3.2.9. Определяне на температурата на прокапване на твърдите парфюми	220
4. Окачествяване на парфюмерийните стоки.....	221
4.1. Изисквания към качеството на парфюмерийните стоки	221

4.1.1. Изисквания към външния вид и органолептичните показатели	221
4.1.2. Изисквания към състава и физико-химичните показатели ...	222
5. Изисквания към опаковката, маркировката и съхранението	224

Глава девета

ИЗСЛЕДВАНЕ НА КОЗМЕТИЧНИТЕ СТОКИ	229
1. Класификация и асортимент на козметичните стоки.....	229
2. Приемане на козметичните стоки	232
3. Определяне качествените показатели на козметичните стоки	232
3.1. Органолептични методи за изследване на козметичните стоки	232
3.1.1. Определяне на външния вид и цвят на козметичните стоки... 232	
3.1.2. Определяне на мириса на козметичните стоки	234
3.1.3. Определяне на вкуса и мириса на пастите за зъби	234
3.1.4. Определяне на мазилната способност на кремове	235
3.2. Инструментални методи за изследване на козметичните стоки	235
3.2.1. Определяне на влагата и летливите вещества.....	235
3.2.2. Определяне на ситовия остатък при пресяване	235
3.2.3. Определяне на степента на дисперсност	236
3.2.4. Определяне на хомогенността на червилата за устни	236
3.2.5. Определяне на типа на емулсията на козметичните кремове	236
3.2.6. Определяне на емулсионната стабилност.....	237
3.2.7. Определяне на термостабилността	237
3.2.8. Определяне на реакцията на козметичните стоки	238
3.2.9. Определяне на температурата на прокапване	239
3.2.10. Определяне наличието на свободни алкали	240
3.2.11. Определяне на органични киселини в козметичните стоки	240
3.2.12. Определяне наличието на ланолин.....	240
3.2.13. Определяне на съдържанието на тежки метали.....	241
4. Окачествяване на козметичните стоки	242
5. Опаковка и маркировка на козметичните стоки	245
Използвана литература	247